

Tweede Kamer der Staten Generaal
T.a.v. de fractievoorzitters in de Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 19 september 2012

Betreft   Stille bezuinigingen komen oorverdovend hard aan en brengen het primair
                      onderwijs in rode cijfers: de rek is eruit
                      Reactie PO-Raad op begroting 2013

Geachte fractievoorzitters,

Voor 2013 staan er geen nieuwe ontwikkelingen in de onderwijsbegroting. Het primair onderwijs krijgt vanaf 2014 bij ongewijzigd beleid echter te maken met een korting op de lumpsum van ruim € 57 miljoen, oplopend naar bijna € 89 miljoen in 2016. De PO-Raad wil erop vertrouwen dat deze plannen nog worden aangepast in een nieuw regeerakkoord, aangezien bijna alle politieke partijen in hun verkiezingsprogramma investeringen in het onderwijs opgenomen hebben.

In het Lenteakkoord van april 2012 werden, mede door de argumenten uit het onderwijsveld de bezuinigingen voor passend onderwijs ingetrokken. Dat betekent niet dat de overige zorgen over de financiële situatie in het primair onderwijs van de baan zijn. Zo is de nullijn in de salarissen voor overheids personeel een pijnlijke keuze. Voor het primair onderwijs betekent dit vier jaar de nullijn: leraren komen niet alleen in 2010 en 2011 op de nullijn te staan, maar ook nog in 2012 en 2013. De leraren verliezen koopkracht, waarmee het onderwijs niet aantrekkelijker wordt als werkgever. De instroom in de Pabo's loopt nu al fors terug. Daarnaast stijgen de kosten (bijvoorbeeld sociale premies, materiële instandhouding) al jaren harder dan de bekostiging. Dit heeft geleid tot fors banenverlies.

Eerder dit jaar hebben de PO-Raad en de bewindslieden van OCW een bestuursakkoord gesloten. In dit bestuursakkoord staan 30 concrete doelstellingen, bijvoorbeeld dat alle scholen in 2015 hun opbrengsten openbaar zullen maken. De sector wil graag de hoge ambities uit het bestuursakkoord waarmaken en de onderwijskwaliteit verder verhogen: we gaan voor een 8. Maar het onderwijs wordt voor slechts een zesje bekostigd. De onderwijsbegroting voegt hier nog extra ambities aan toe, met een extra budget voor 2013 van € 44 miljoen voor de professionalisering van schoolleiders en leraren. De PO-Raad vindt het een goede zaak dat de schoolbesturen kunnen investeren in deze professionalisering, maar wijst erop dat een investering die aan extra ambities wordt gekoppeld, geen compensatie kan vormen voor de oplopende personele en materiële lasten.

Om het primair onderwijs in de gelegenheid te stellen de komende jaren kwalitatief hoogwaardig onderwijs te kunnen verzorgen, wil de PO-Raad u onderstaande overwegingen meegeven.

1. Krimp en behoud van jonge leraren

Het aantal leerlingen in Nederland neemt af: in 2020 zullen er 100.000 leerlingen naar de basisschool gaan. Dat betekent dat er € 500 miljoen minder naar het primair onderwijs gaat en het betekent ook een verlies van nog eens 7.000 arbeidsplaatsen. De krimp en het natuurlijk verloop door vergrijzing gaan niet parallel. Hierdoor zullen jongere leraren hun baan verliezen, terwijl we hen in latere jaren hard nodig zullen hebben. Wij vragen de politiek:

- Erop toe te zien dat kwaliteit van onderwijs leidend is bij de beslissing voor in standhouding van een school.
- Samenwerking te faciliteren: de fusietoets en de kleine scholentoeslag moet samenwerking niet in de weg staan.
- Scholen via de experimenteerwet volop de ruimte te geven gezamenlijk te werken aan maatwerk.
- Tijdelijk behoud van middelen die vrijvallen door leerlingendaling om gedurende de transitie periode te zorgen voor kwaliteitsversterking door behoud van jonge leraren.

2. Brede kindcentra

Het uitgangspunt voor de samenwerking tussen organisaties in een brede kindcentrum is het realiseren van een doorgaande ontwikkeling voor alle kinderen van 0 tot 12 jaar. Voor het primair onderwijs is het van belang dat voorschoolse voorzieningen (kinderopvang, peuterspeelzalen en voorscholen) worden versterkt en naadloos aansluiten op de basisschool. Wij vragen u dan ook om:

- De schotten tussen stelsels onderwijs en opvang (CAO, bekostiging, etc.) op te heffen.
- De doorgaande leerlijn voor alle kinderen van 0 tot 12 jaar te optimaliseren.
- Beter aansluiting tussen voorschool en vroegschool en het uitbreiden van het experiment met 'groep nul' (onderwijs voor 3-jarigen).

3. Professionalisering en goed werkgeverschap

De PO-Raad wil samen met de vakorganisaties / beroepsgroepen in het onderwijs werken aan de kwaliteit van het onderwijs en aan professionalisering van leraren en schoolleiders. Wij vragen aan de politiek aandacht voor het volgende:

- Ruimte en vertrouwen voor volwaardig werkgeverschap: dit kan alleen tot stand gebracht worden bij volledige decentralisatie arbeidsvoorwaarden.
- Opheffen van de nullijn (sinds 2010 heeft de sector de nullijn). Volgens het CPB levert de nullijn alleen een tijdelijke besparing op; op termijn zal de achterstand ingehaald moeten worden.
- De sector de hoge ambities uit het bestuursakkoord waar te laten maken door stabiel beleid en meer ruimte als sector om creatieve oplossingen te vinden om kwaliteit van het onderwijs te verbeteren.

4. Passend onderwijs

Door aanneming van de wet Passend onderwijs in de Tweede Kamer zal de stelselwijziging doorgaan, nu zonder bezuinigingen: een belangrijke positieve bijstelling van het beleid. De komende jaren zal het onderwijsveld Passend onderwijs inhoudelijk vormgeven, waardoor zoveel mogelijk kinderen samen kunnen opgroeien. De politiek zou erop moeten toezien dat:

- De tijdspaden van de stelselwijzigingen passend onderwijs, decentralisatie jeugdzorg en veiligheidsregio's op elkaar afgestemd zijn, waarbij ruimte voor maatwerk en kwaliteit centraal staat.
- De invoering van de wet Passend onderwijs goed gemonitord wordt op aspecten als thuiszitters, expertiseverlies, ziekteverzuim en veiligheid van leraren en leerlingen.

5. Bekostiging en bestuurlijke kracht

De PO-Raad rekent het tot haar taak om ervoor te zorgen dat schoolbesturen elkaar aanspreken op de kwaliteit van bestuur (Code Goed Bestuur). Echter, bij goed bestuur hoort ook een toereikende bekostiging. Het primair onderwijs is geen sector met een grote overhead; nog geen 4% van de begroting wordt besteed aan overhead (Beerenschot, 2010). Het primair onderwijs kampt al jaren met stille bezuinigingen. De kosten per leerling in het primair onderwijs stijgen al enige jaren harder dan de bekostiging per leerling. Scholen belanden hierdoor in de rode cijfers: de rek is eruit. Een extra bezuiniging in het primair onderwijs is onaanvaardbaar en zal leiden tot daling van kwaliteit van het onderwijs voor de leerlingen. Wij vragen de politiek om:

- Te zorgen voor toereikende bekostiging van het primair onderwijs om zo een modern en volwaardig onderwijsaanbod te kunnen doen.
- De lumpsumoperatie af te ronden, zodat schoolbesturen integrale afwegingen kunnen maken ten behoeve van een goede onderwijskwaliteit; de middelen voor verzuim- en vervangingsbeleid, Arbobeleid en onderwijshuisvesting worden opgenomen in de lumpsum.
- Een aantal regels aan te passen om de kwaliteit van onderwijshuisvesting te verbeteren, zoals: overhevelen van buitenonderhoud van gemeenten naar schoolbesturen en meer zeggenschap voor schoolbesturen over nieuwbouw en renovatie.

Met vriendelijke groet,

Mevrouw mr. drs. C. Kervezee
Voorzitter PO-Raad

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Onika Pinkus, adviseur Public Affairs PO-Raad:
o.pinkus@poraad.nl of 06 – 25 34 1442